

Anhöriga

Nedsatt språkförmåga påverkar alla som finns kring den som har afasi. Språksvårigheterna ger ofta upphov till missförstånd, irritation, frustration, men även en känsla av sorg att inte längre kunna kommunicera och förstå varandra. Svårigheterna är värst den första tiden. Efter hand brukar språkförmågan för många förbättras i större eller mindre grad och med tiden blir omgivningen bättre på att förstå och tolka den som har språksvårigheter. Anhöriga blir också de som får ta kontakter med myndigheter och sjukvården för att det ska fungera så bra som möjligt.

Hjälp från samhället

Det finns olika möjligheter och stöd för dem som har afasi. Att vara med i en förening och träffa andra i samma situation gör att man känner sig mindre ensam. Det gäller både för den drabbade och anhöriga.

Träffa andra med afasi

Det finns folkhögskolor som har kurser för personer med afasi. På flera platser i landet finns det även möjlighet att träna sin kommunikationsförmåga och träffa andra. Sök på internet efter folkhögskola afasi och mötesplats afasi.

Hjälpmedel

Det finns många hjälpmedel som underlättar kommunikationsförmågan. Till exempel läspenna, talsyntes och talande klocka med minnesstöd. Många av de här funktionerna finns idag i mobiltelefonen eller läsplattan.

Lästips:

Afasi och samtal: goda råd om kommunikation

En bok för alla som vill få mer kunskap om afasi och på ett bättre sätt kunna samtala med en person som har afasi. Bland annat tar boken upp en särskild metod för kommunikation, så kallad understödjande kommunikation. Skriven av Margit Corneliussen med flera.

Denna folder är en av många som behandlar konsekvenserna efter stroke. Besök vår hemsida eller ring vårt kansli för mer information.

Strokeförbundet är en intresseorganisation för de som har fått stroke, anhöriga och andra intresserade. Vi arbetar tillsammans med våra lokalföreningar med medlemsstöd, informationsspridning och samhällspåverkan. I våra föreningar kan både de som fått stroke och deras anhöriga få kunskap, stöd och gemenskap. Välkommen som medlem – du behövs!

Du är inte ensam - tillsammans är vi starka!

www.strokeforbundet.se
info@strokeforbundet.se
tel: 08 - 721 88 20
Facebook: Strokeförbundet
Instagram: strokeforbundet

120:2 – 2024

Stroke
förbundet

Afasi

Att inte kunna kommunicera

Afasi – att inte kunna kommunicera

Afasi är en nedsatt förmåga att använda språket efter en stroke eller annan hjärnskada. Det innebär att få svårt att prata och skriva, eller att förstå talat och skrivet språk. En del får problem med siffror och att räkna. Men intellektet är oftast opåverkat. När det inte går att kommunicera som man är van vid så påverkas livet i många avseenden.

Den första tiden efter stroke brukar svårigheterna med afasi vara störst. Hos flertalet minskar besvären efter en tid, för några blir besvären mycket lindriga, men för en del blir afasin bestående.

Orsak

Afasi beror på att de delar av hjärnan som behandlar språket har blivit skadade vid en stroke. Hur mycket språkförmågan påverkas är olika från person till person och beror på hur stor skadan är och var den sitter. En skada som ger afasi sitter oftast i vänstra hjärnhalvan.

Symptom

När du får afasi kan följande påverkas

- att prata
- att förstå vad andra säger och vad du själv säger
- att skriva genom att kunna sätta ihop ord till meningar
- att läsa och kunna förstå det man läser.

Vanliga symptom när en person med afasi ska prata är att inte få fram orden och att inte kunna binda ihop orden till meningar. Man säger fel ord, till exempel "ja" istället för "nej", eller upprepar samma ord eller en viss stavelse om och om igen. En del har ett flytande tal men byter ut bokstäver eller ord, eller lägger till påhittade ord så att det blir svårt att förstå för den som lyssnar.

Det är mycket vanligt med automatiskt tal, det kan vara att räkna till 10, rabbla veckodagarna eller kraftuttryck som svordomar och könsord. Förklaringen till det är att de är överinlärda och sitter i de djupaste hjärnstrukturerna och påverkas därmed inte av hjärnskadan.

Konsekvenser

Att ha afasi innebär för många att vardagen blir mycket förändrad och att livskvaliteten försämras. Bristande kommunikationsförmåga betyder att man inte kan delta i samhällslivet på lika villkor som andra. För de som drabbas i yrkesverksam ålder är det svårt att behålla ett arbete. Fritidsaktiviteter som kräver språklig förmåga kan bli svårt att fortsätta med.

Den sociala samvaron påverkas och begränsas då det krävs mycket energi att försöka prata och bli förstörd. Kontakter med myndigheter och samhället försvåras eftersom det är svårt för den som har afasi att förmedla det man vill ha sagt, både muntligen och skriftligen. Det kan också vara besvärligt att kunna ta till sig information.

Rehabiliteringsinsatser

Efter insjuknandet är det viktigt att få träffa en logoped för att få information och stöd. I ett något senare skede är det viktigt att få språklig rehabilitering. Vilken behandling som blir aktuell beror på vilka svårigheter man har.

Enligt Socialstyrelsens Nationella riktlinjer för strokevård (2018) ska patienter som bedöms ha nytta av det erbjudas intensiva rehabinsatser av logoped. I ovanstående riktlinjer står det också att anhöriga ska erbjudas utbildning och träning för att lära sig hur man bäst stöttar och underlättar kommunikationen.

Rehabiliteringsinsatserna kan bedrivas på olika sätt:

- Individuellt, vilket är vanligt den första tiden, eller i grupp hos en logoped.
- Hemträningsprogram som man gör på egen hand eller tillsammans med en närstående.
- Träning med hjälp av en dator, hos logopeden, annan vårdpersonal eller hemma.

Språklig stimulans är viktigt hemmavid, såsom att tala om vilken mat man ska äta, hur man mår, vad det är för väder. Att titta på bilder och prata kring dessa är också ett bra sätt att stimulera språkförmågan. Har man mycket svårt för att prata kan man kommunicera genom att rita, peka och använda gester och ansiktsuttryck.

Obs! Behövs fortsatt logopedträning – be en läkare på vårdcentralen att skriva remiss.